

Узагальнений звіт за результатами моніторингу діяльності закладів сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності у 2024 році

Відповідно до Порядку здійснення моніторингу діяльності закладів сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності, затвердженого наказом Міністерства молоді та спорту України від 19 грудня 2023 року № 7620, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 01 лютого 2024 року № 167/41512 (далі – Порядок), у період з 01 вересня 2024 року до 01 лютого 2025 року було проведено моніторинг діяльності закладів сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності в три етапи:

I етап – збір і узагальнення інформації на місцевому, локальному, регіональному та загальнодержавному рівнях;

II етап – узагальнення інформації суб'єктом моніторингу;

III етап – підготовка звіту про здійснення моніторингу та його оприлюднення.

За інформацією, наданою суб'єкту моніторингу (далі – Мінмолодьспорт), станом на грудень 2024 року в Україні налічується 6 953 заклади сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Відповідно до частини першої статті 22 Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» (далі – Закон) до закладів сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності (далі – заклад) належать заклади освіти, заклади культури, молодіжні центри, інші заклади, які здійснюють діяльність з національно-патріотичного виховання, військово-патріотичного виховання та/або громадянської освіти.

Частиною другою статті 22 Закону визначено основні завдання закладів, а саме:

1) реалізація державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності шляхом участі в реалізації заходів державних, регіональних та місцевих цільових програм або здійснення власних заходів у зазначеній сфері;

2) надання інформаційної підтримки фахівцям у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності та волонтерам;

3) забезпечення умов для набуття громадянами громадянських компетентностей, вдосконалення знань та навичок, необхідних в умовах воєнних дій чи надзвичайних ситуацій;

4) забезпечення роботи гуртків, клубів та інформаційних центрів;

5) залучення ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, учасників Революції Гідності до процесів утвердження української національної та громадянської ідентичності.

За інформацією, наданою Закарпатською, Одеською, Харківською, Херсонською, Хмельницькою, Чернівецькою, Чернігівською обласними військовими (державними) адміністраціями, за підсумками проведеного моніторингу до закладів сфери віднесено заклади освіти, культури, молодіжні центри та інші.

За інформацією, наданою Волинською, Вінницькою, Луганською, Донецькою, Дніпропетровською, Запорізькою, Кіровоградською, Івано-Франківською, Житомирською, Львівською, Миколаївською, Полтавською, Тернопільською, Черкаською, Рівненською, Сумською, Київською обласними військовими (державними) адміністраціями та Київською міською військовою (державною) адміністрацією, за підсумками проведеного моніторингу до закладів сфери переважно віднесено молодіжні центри, пластові вишкільні центри, центри військово-патріотичного виховання тощо.

За формою власності:

- 89 закладів державної форми власності;
- 6 689 закладів комунальної форми власності;
- 171 заклад приватної форми власності;
- чотири заклади змішаної форми власності.

За рівнем:

- два заклади всеукраїнського рівня;
- 216 закладів регіонального рівня;
- 6 735 закладів місцевого рівня.

Переважна більшість закладів здійснюють діяльність за декількома напрямками: національно-патріотичного, військово-патріотичного виховання, громадянської освіти.

Загальна штатна чисельність працівників закладів становить 135 965 осіб, з них 67 156 працівників (49%) безпосередньо працюють у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, 14 204 (21%) з яких зазначили, що потребують підвищення кваліфікації.

5 454 (78%) заклади забезпечені придатною до користування матеріально-технічною базою.

5 251 (76%) заклад забезпечує доступність і безбар'єрність з урахуванням потреб для осіб з інвалідністю.

5 730 (82%) закладів здійснюють ефективну комунікацію через інформаційні ресурси.

Загальна сума потреби у фінансовій підтримці становить 366 577 тис. грн.

У свою чергу Донецька, Полтавська, Черкаська обласні військові (державні) адміністрації повідомили про потребу в інформаційно-методичній допомозі та матеріально-технічному забезпеченні.

Інформація щодо функціонування закладів всеукраїнського рівня.

Державна установа «Всеукраїнський молодіжний центр» належить до сфери управління Міністерства молоді та спорту України. У 2024 році в установі було утворено відділ утвердження української національної та громадянської ідентичності, основними завданнями якого є сприяння національно-патріотичному та військово-патріотичному вихованню, розвитку громадянської освіти молоді.

Державна установа «Український державний центр національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді» належить до сфери управління Міністерства освіти і науки України. В установі функціонує відділ національно-патріотичного виховання дітей та молоді, основними завданнями якого є: координація роботи закладів освіти з питань національно-патріотичного виховання; організація всеукраїнських заходів цього напрямку (конкурсів, змагань, акцій, конференцій, семінарів-тренінгів «Школа виховників джур» тощо); методичний і організаційний супровід проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»); співпраця з громадськими організаціями, діяльність яких спрямована на національно-патріотичне виховання.

Іншим структурним підрозділом установи є Молодіжний центр громадянської освіти, основними завданнями якого є: реалізація завдань у сфері неформальної та громадянської освіти, в тому числі молодіжного активізму, національно-патріотичного виховання, волонтерства, політичної освіти; участь у формуванні та реалізації державної політики в молодіжній сфері; популяризація та проведення заходів щодо встановлення стандартів у галузях, які є важливими для реалізації політики у молодіжній сфері на загальнодержавному рівні; організація та проведення заходів центру із залученням молодіжних громадських організацій; інформаційно-пропагандистська робота у напрямі розвитку громадянського суспільства; вивчення та аналіз стану включення української молоді в життя суспільства через неформальну і громадянську освіту.

Інформація щодо функціонування закладів регіонального рівня, основними завданнями яких є здійснення національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання, розвитку громадянської освіти.

У Вінницькій області функціонує комунальний заклад «Вінницький обласний молодіжний центр «Квадрат».

У Волинській області функціонує:

обласна комунальна установа «Волинський обласний молодіжний центр»;

комунальний заклад «Волинський обласний центр національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Волинської обласної ради»;

Волинський обласний ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою імені Героїв Небесної Сотні.

У Дніпропетровській області функціонує комунальний заклад «Дніпропетровський обласний центр молодіжної роботи, утвердження української національної та громадянської ідентичності» Дніпропетровської обласної ради, утворений у 2024 році.

У Донецькій області функціонує комунальна установа «Донецький обласний молодіжний центр».

У Житомирській області функціонує Центр позашкільної освіти для дітей та молоді Житомирської обласної ради.

У Закарпатській області функціонує:

комунальна установа «Закарпатський обласний центр підготовки населення до національного спротиву»;

комунальний заклад позашкільної освіти «Закарпатський обласний центр дитячої та юнацької творчості «ПАДЮОН» Закарпатської обласної ради.

У Запорізькій області функціонує:

комунальний заклад «Запорізький обласний центр національного спротиву та ветеранської політики» Запорізької обласної ради;

комунальна установа «Запорізький обласний центр молоді» Запорізької обласної ради;

комунальний заклад «Запорізький обласний ліцей-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою «Захисник» Запорізької обласної ради.

В Івано-Франківській області функціонує:

комунальний заклад «Обласний пластовий вишкільний центр» Івано-Франківської обласної ради;

Івано-Франківський обласний дитячо-юнацький пластовий центр.

У Київській області функціонує:

комунальний заклад «Київський обласний молодіжний центр» Київської обласної ради;

комунальний заклад «Пластовий вишкільний центр» Київської обласної ради;

комунальний заклад «Київський обласний центр підготовки населення до національного спротиву» Київської обласної ради;

комунальний заклад Київської обласної ради «Переяславський ліцей «Патріот».

У Кіровоградській області функціонує комунальний заклад «Кіровоградський обласний центр туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді».

У Луганській області функціонує:

обласна комунальна установа «Луганський обласний центр підтримки молодіжних ініціатив та соціальних досліджень»*;

комунальна установа «Луганський обласний центр соціокультурної адаптації молоді з обмеженими фізичними можливостями»**.

У Львівській області функціонує комунальний заклад «Львівський обласний пластовий центр» Львівської обласної ради.

У Миколаївській області функціонує три заклади (з них два безпосередньо здійснюють діяльність у напрямі національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання, розвитку громадянської освіти):

комунальне підприємство «Миколаївська обласна варта»;

комунальний заклад «Миколаївський обласний Центр національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді» Миколаївської обласної ради.

В Одеській області функціонує 108 закладів (з них два безпосередньо здійснюють діяльність у напрямі національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання, розвитку громадянської освіти):

комунальна установа «Одеський обласний центр української культури»;

комунальна установа «Одеський обласний центр патріотичного виховання дітей та молоді».

У Полтавській області функціонує комунальний заклад «Полтавський обласний центр національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Полтавської обласної ради».

У Рівненській області функціонує комунальний заклад «Рівненський обласний молодіжний пластовий вишкільний центр» Рівненської обласної ради.

У Сумській області функціонує комунальна установа Сумської обласної ради «Сумський обласний центр відпочинку, оздоровлення, туризму та військово-патріотичного виховання».

У Тернопільській області функціонує комунальна установа «Тернопільський обласний пластовий вишкільний центр» Тернопільської обласної ради.

У Харківській області функціонує 14 закладів (з них один безпосередньо здійснює діяльність у напрямі національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання, розвитку громадянської освіти):

комунальна установа «Харківський обласний центр молоді».

У Херсонській області функціонує 16 закладів (з них два безпосередньо здійснюють діяльність у напрямі національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання, розвитку громадянської освіти):

комунальний заклад «Палац молоді і студентів» Херсонської обласної ради;

комунальний заклад «Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» Херсонської обласної ради.

У Хмельницькій області функціонує:

Хмельницький обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді;

Хмельницький обласний науково-методичний центр культури і мистецтва;

Хмельницький обласний центр науково-технічної творчості учнівської молоді.

У Черкаській області функціонує комунальна установа «Черкаський обласний молодіжний ресурсний центр».

У Чернівецькій області функціонує комунальний заклад «Чернівецький обласний центр національно-патріотичного виховання, туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді».

У Чернігівській області функціонує 42 заклади (з них три безпосередньо здійснюють діяльність у напрямі національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання, розвитку громадянської освіти):

комунальна установа «Чернігівський обласний молодіжний центр» Чернігівської обласної ради;

комунальний позашкільний навчальний заклад «Центр національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді»;

комунальний позашкільний навчальний заклад Чернігівський обласний Палац дітей та юнацтва.

У місті Київ функціонує:

комунальний заклад Центр військово-патріотичного та фізичного виховання дітей та молоді «Єдність» Оболонського району м. Києва;

Позашкільний навчальний заклад клубу військово-патріотичного виховання «Школа мужності» Оболонського району м. Києва.

Отже, за підсумками проведеного моніторингу встановлено, що в Україні функціонує 6 953 заклади сфери, переважна більшість з яких – комунальної форми власності (6 689 закладів (96%)).

Основна частина закладів (6 735 (97%)) місцеві (районні, міські, районні у містах, селищні, сільські).

Найбільш поширеною є діяльність за декількома напрямками, що відображає мультифункціональність закладів.

5 454 (78%) заклади мають придатну до користування матеріально-технічну базу, що свідчить про достатній рівень забезпечення інфраструктури.

5 251 (76%) заклад забезпечує безбар'єрність для осіб з інвалідністю, але решта закладів не відповідають цим критеріям.

5 730 (82%) закладів ефективно використовують інформаційні ресурси, що демонструє високий рівень цифрової грамотності та активності.

У повній мірі забезпечили дотримання процедури проведення моніторингу в частині збору, узагальнення та подання відповідної інформації Мінмолодьспорту згідно з додатками, у тому числі в розрізі кожного закладу на локальному та регіональному рівнях: Луганська, Запорізька, Івано-Франківська, Сумська, Київська обласні військові (державні) адміністрації.

Рекомендації за результатами моніторингу діяльності закладів сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності.

1. Рекомендувати:

1) Мінмолодьспорту:

залучити центральні органи виконавчої влади до проведення моніторингу

діяльності закладів сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності на всеукраїнському рівні до 1 листопада 2025 року;

2) Обласним, Київській міській військовим (державним) адміністраціям:

забезпечити дотримання Порядку здійснення моніторингу діяльності закладів сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності, затвердженого наказом Міністерства молоді та спорту України від 19 грудня 2023 року № 7620, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 01 лютого 2024 року № 167/41512, під час проведення моніторингу діяльності закладів сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності до 1 грудня 2025 року;

об'єктивно підходити до визначення закладів сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності відповідно до основних завдань таких закладів, передбачених Законом України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» під час організації та проведення моніторингу у вересні– листопаді 2025 року;

сприяти приведенню положень регіональних та місцевих молодіжних центрів у відповідність до Типового положення про молодіжний центр, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 р. № 1014, у частині здійснення діяльності у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності за напрямками національно-патріотичного виховання, військово-патріотичного виховання, розвитку громадянської освіти молоді до 1 травня 2025 року;

сприяти участі працівників закладів сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності у програмах підвищення кваліфікації фахівців сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності протягом 2025 року;

сприяти розвитку мережі закладів сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності, зокрема шляхом їхнього перепрофілювання та реорганізації протягом 2025 року;

сприяти розвитку доступності та безбар'єрності закладів з урахуванням потреб для осіб з інвалідності, зокрема сприяти доступу до укриттів протягом 2025 року;

сприяти проведенню/проводити заходи з утвердження української національної та громадянської ідентичності відповідно до пріоритетних напрямів, стратегічних цілей, та завдань, визначених Стратегією утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та операційним планом заходів з її реалізації у 2023-2025 роках, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2023 р. № 1322, та Державною цільовою соціальною програмою з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року,

затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 30 липня 2024 р. № 864, на базі закладів сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності протягом 2025 року.

---

* релоковано до м. Київ, заходи проводяться на базі Гуманітарного хабу Старобільської районної державної адміністрації Луганської області в місті Київ

** релоковано до Полтавської області, заходи проводяться на базі Полтавської обласної універсальної наукової бібліотеки імені І. П. Котляревського